

Warszawa, dn. 19.02.2024

Sz.P.
Izabela Leszczyna
Ministra Zdrowia

Szanowna Pani Ministro,

Eksperti alarmują, że **corocznie z powodu raka szyjki macicy umiera w Polsce około 2 500 kobiet**, co wynika przede wszystkim z bardzo dużej liczby przypadków nowotworów rozpoznawanych zbyt późno, kiedy choroba jest już w mocno zaawansowanym stadium. Rak szyjki macicy to jeden z najczęściej występujących nowotworów kobiecych, gdzie za prawie wszystkie przypadki odpowiada wirus brodawczaka ludzkiego.

Zakażenie wirusem HPV w większości przypadków nie daje żadnych objawów. Prowadzone w Polsce badania cytologiczne w ramach Programu profilaktyka raka szyjki macicy nie zapewniają dostatecznej ochrony. Jest to spowodowane z jednej strony niską czułością samego badania, a z drugiej, zbyt niską zgłaszalnością kobiet na test.

Z ogromną nadzieją przyglądamy się zmianom i inicjatywom, które mają szansę zapewnić godny dostęp kobietom w Polsce do opieki zdrowotnej. Wieloletnie zaniedbania wymagają podjęcia zdwojonych wysiłków i zaangażowania wszystkich uczestników systemu ochrony zdrowia. **Dlatego zwracamy się do Pani Ministry z prośbą o podjęcie wspólnych działań, które zapewnią kobietom w Polsce dostęp do wczesnej diagnostyki wirusa brodawczaka ludzkiego, zgodnej ze światowymi standardami i zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).**

Zalecenia WHO:

- Rak szyjki macicy jest jednym z najczęściej występujących nowotworów wśród kobiet na całym świecie. Mimo, że zachorowaniom można zapobiec w niemal w 100% dzięki szczepieniom i badaniom przesiewowym **rak szyjki macicy odbiera życie ponad 340 tys. kobiet rocznie, co czyni go jedną z głównych przyczyn zgonów u kobiet.**
- W 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła Globalną Strategię na rzecz Przyspieszenia Eliminacji Raka Szyjki Macicy jako problemu zdrowia publicznego.
- Osiągnięcie tego celu opiera się na celach 90-70-90, które kraje powinny osiągnąć do 2030 roku:
  - **Szczepienia** - 90% dziewcząt jest w pełni zaszczepionych szczepionką przeciwko HPV przed ukończeniem 15. roku życia;
  - **Badania przesiewowe** - 70% kobiet poddaje się badaniom przesiewowym za pomocą wysokowydajnego testu co najmniej dwa razy w życiu (do 35. roku życia i ponownie do 45. roku życia); oraz
  - **Leczenie** - 90% kobiet, u których wykryto raka szyjki macicy, jest leczonych.

Działania, które prowadzą do osiągnięcia tego celu zostały już podjęte. Cieszy nas zainicjowanie **programu bezpłatnych szczepień**, choć grupa nimi objęta jest wciąż wąska. Jednak tylko łącząc wszystkie dostępne metody, będziemy w stanie zmniejszyć zachorowalność i umieralność, a także wyeliminować raka szyjki macicy w Polsce.

Kolejnym ważnym krokiem była **Narodowa Strategia Onkologiczna**, która zakładała, że do końca 2022 r. wprowadzony zostanie do Programu profilaktyki raka szyjki macicy test HPV-DNA. Niestety w związku z ogólnym opóźnieniem we wdrożeniu Narodowej Strategii Onkologicznej(NSO), w 2022 r. decyzją Rady Ministrów przesunięto ten termin dopiero na rok 2024.

Nowoczesne testy molekularne diagnozujące HPV dają możliwość wczesnej i dokładnej oceny ryzyka zachorowania na raka szyjki macicy. Wynik badania określa 14 typów wirusa wysokiego ryzyka, które mogą skutkować rozwojem raka szyjki macicy. Spośród nich najgroźniejszy jest typ 16 i 18. Materiał pobierany jest dokładnie tak, jak do badania cytologicznego, za pomocą specjalnej szczoteczki. W rzeczywistości ta sama próbka po wykonaniu testu HPV-DNA może być użyta do badania cytologicznego dzięki czemu nie trzeba przychodzić po raz drugi do gabinetu ginekologicznego¹.

Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie Państwowy Instytut Badawczy (NIO) zakończył już Pilotaż zastosowania badania molekularnego w kierunku wirusa brodawczaka ludzkiego wysokiego ryzyka (**HPV DNA HR**) jako nowego testu przesiewowego w programie Profilaktyka raka szyjki macicy w Polsce.

Głównym celem Pilotażu była ocena i porównanie skuteczności testu w kierunku HPV DNA HR oraz badania cytologicznego, aktualnie stosowanego w Programie profilaktyki raka szyjki macicy w Polsce, w wykrywaniu zmian przedrakowych i raka szyjki macicy. W ramach Pilotażu porównywane były dwa testy przesiewowe: cytologia i test HPV-DNA. Teraz wprowadzenie testów HPV-DNA do programu profilaktyki raka szyjki macicy musi zostać zaopiniowane przez Agencję Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji.

Bardzo liczymy na to, że wdrożenie nowoczesnej profilaktyki wtórnej w kierunku raka szyjki macicy nie ulegnie dalszym opóźnieniom. Jednocześnie zwracamy uwagę na konieczność podjęcia akcji świadomościowo-edukacyjnych, które zachęcą kobiety do badania się. Jako organizacja, dla której zdrowie kobiet jest najwyższym priorytetem deklarujemy pełną gotowość do współpracy. Wierzmy również, że partnerski dialog, wsparcie ekspertów oraz efektywne i komplementarne realizowanie działań przyczyni się do eliminacji raka szyjki macicy w Polsce.

Anna Kupiecka
Prezes Zarządu
"FUNDACJA ONKOCAFE-RAZEM LEPIJ"
ul. Madalińskiego 50/52 lok. 30
02-581 Warszawa
NIP: 5213669451, REGON: 141781772
KRS: 0000504682